

Finans Norges innspill til justiskomiteens behandling av statsbudsjettet for 2027

Behov for fortsatt satsing på arbeidet mot økonomisk kriminalitet og hvitvasking

Det understrekes i budsjettproposisjonen at arbeidet mot den alvorlige profittmotiverte kriminaliteten må videreføres. Det følger naturlig av Meld. St. 15(2023-2024) at dette er et prioritert område. Internasjonalisering, profesjonalisering, ny teknologi og kunstig intelligens bidrar til at det er stor dynamikk på dette kriminalitetsområdet. Et godt samarbeid mellom offentlig og privat sektor er nødvendig for å sikre at samfunnet opparbeider tilstrekkelig motstandskraft mot denne kriminaliteten. Finans Norge støtter at arbeidet mot den alvorlige profittmotiverte kriminaliteten fortsatt styrkes.

I arbeidet mot den økonomiske kriminaliteten er det også helt nødvendig at tiltak på flere forvaltningsområder ses i sammenheng.

Her byr budsjettåret 2027 på viktige utfordringer.

Fristen for gjennomføring av EUs nye antihvitvaskingspakke (AML-pakken) er satt til 10. juli 2027. AMLA (Anti-Money Laundering Authority) er under etablering i Frankfurt. AMLA vil bli en helt sentral aktør i arbeidet med å harmoniseres arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering i Europa. I det vesentligste antas det at AML-pakken er EØS-relevant. Det er lagt til grunn av en arbeidsgruppe nedsatt av Finansdepartementet 15. november 2024. I rapporten fra denne arbeidsgruppen av 23. januar 2026, foreslås AML-pakken gjennomført i Norge gjennom en ny anti-hvitvaskingslov.

Dette lovforslaget berører både Finansdepartementets og Justis- og beredskapsdepartementets forvaltningsområder. EUs sjette hvitvaskingsdirektiv stiller nye krav både til FIUer (Financial Intelligence Units) og tilsynsmyndigheter. Det er viktig for finansnæringen at Norge implementerer AML-pakken så nært i tid med EU som mulig.

I 2027-2028 skal Norge også evalueres av FATF (Financial Action Task Force). Det er en omfattende prosess som vurderer nasjonale tiltak med et kritisk blikk og som også er viktig for Norges omdømme.

Hverken EUs AML-pakke eller FATF-evalueringen er nevnt i departementets budsjettproposisjon. Finans Norge mener dette er viktige prosesser som det må knyttes nødvendige ressurser til både neste år og til nødvendig oppfølging i årene fremover.

Her er det også viktig å understreke at styrking av politi og påtalemyndighet er sentralt for å sikre nødvendig kompetanse i straffesaksarbeidet.

I 2025 sendte norske banker 23 586 meldinger om mistenkelige forhold til FIU i Økokrim. En rapport utgitt av Politidirektoratet i mai 2024 slår fast at antall opprettede straffesaker på bakgrunn av slike meldinger er få og bruken av finansiell etterretning er lav. Videre samarbeid og utvikling i anti-hvitvaskingssporet må sikte mot en mer effektiv bruk av finansiell etterretning.

De senere årene har sett et betydelig antall regelendringer som bidrar til å styrke informasjonsutveksling. Det er nå viktig at disse hjemlene benyttes på en god og treffsikker måte og at digitale muligheter utnyttes.

Den generelle tildeling i budsjettet til digital satsing og utvikling må også komme arbeidet mot den alvorlige økonomiske kriminaliteten til gode.

Samarbeid er fortsatt et nøkkelbegrep når det gjelder arbeidet mot den alvorlige profittmotiverte kriminaliteten.

Som lansert av Regjeringen i juni, er det planlagt etablering av et nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet (ø-krimssenter) fra 1. januar 2027. I henhold til budsjettproposisjonen skal offentlige og private aktører jobbe sammen med Økokrim for å bidra til bedre og mer treffsikker forebygging og avdekking av økonomisk kriminalitet. Senteret skal bl.a. hindre at organiserte kriminelle utnytter tillitsbaserte velferdssystem ved å manipulere offentlige registre. Det er ikke avsatt særskilte midler i budsjettet i denne sammenheng. Det er viktig at et slikt senter får rammevilkår som muliggjør effektivt samarbeid og informasjonsdeling mellom offentlig og privat sektor.

Finans Norge ber komiteen medvirke til at Nasjonalt senter mot økonomisk kriminalitet (Økrimssenteret) gis rammevilkår som gir mulighet for rask og adekvat operasjonalisering av senterets virksomhet.

Finans Norge ber Justiskomiteen bidra til rask avklaring av ny kapitaliseringsrente og tidspunktet for ikrafttredelse.

Forsikringsforetakene må fastsette premier som er tilstrekkelige og gjenspeiler risikoen, jf. forsikringsvirksomhetsloven § 7-5. Endringer i kapitaliseringsrenten påvirker erstatningsnivået og dermed også premiene. Foretakene trenger derfor avklaring i god tid før endringer trer i kraft, slik at premietariffer og produkter kan tilpasses og kundene varsles. Markedet forventer normalt at prisendringer varsles minst tre måneder før gjennomføring.

Samtidig arbeides det med endringer i arbeidsulykkesbegrepet og yrkessykdomslisten. Endringene vil kunne øke kostnadene i yrkesskadeforsikringen og få betydning for virksomhetenes samlede personalforsikringsordninger. For mange bedrifter kan det derfor bli nødvendig å gjennomgå flere dekninger samtidig.

Videre står det i Statsbudsjettet at refusjonssatsen til NAV (1,20 per utbetalte krone) forblir uendret - den har vært uendret siden 1991. Dersom kapitaliseringsrenten reduseres, vil erstatningsutbetalingene og dermed også refusjonen til NAV øke, uten at folketrygdens underliggende utgifter nødvendigvis øker tilsvarende. Finans Norge mener derfor at refusjonssatsen må vurderes på nytt.

Finans Norge oppfordrer justiskomiteen til å bidra til at endringene avklares så tidlig som mulig, og at ikrafttredelse og overgangsbestemmelser samordnes. Det vil gi foretakene nødvendig tid til å beregne konsekvenser, tilpasse produkter og premier og gi kundene forutsigbar informasjon.